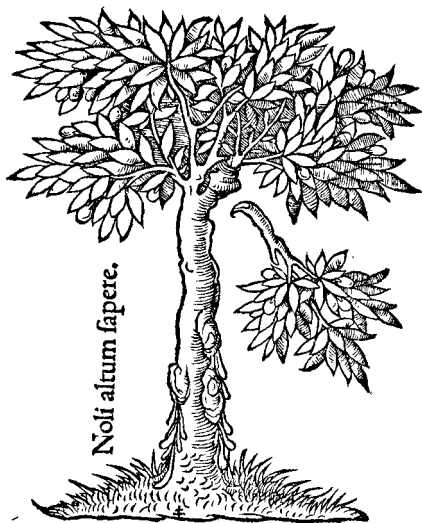

SILENI ALCIBIADIS, PER DES.
ERASMV M ROTERODAMVM.

Cum scholijs Ioannis Frobenij, pro græcarum vo-
cum & quorundam locorum apertiori intelli-
gentia ad calcem adiectis.

PARISIIS
EX OFFICINA ROBERTI STEPHANI ERE-
GIONE SCHOLAE DECRETORVM.
M.D.XXVII.

SILENI ALCIBIADIS, AVTORE DES.
ERASMO ROTERODAMO.

Ἰληνοὶ Ἀλκιβιάδου, id est, Sileni Alcibiadis, apud eruditos in prouerbiū abijisse videtur. certe in Collectaneis Græcorum prouerbis vice referuntur, quo licebit vti, vel de re quæ cum in speciem, & prima, quod aiunt fronte, vilis ac ridicula videatur, tamen interius, ac propius contemplanti, sit admirabilis: vel de homine, qui habitu, vultuque, longe minus præ se ferat, quam in animo claudat. Aiunt enim Silenos imagunculas quaspiam fuisse sectiles, & ita factas, vt diduci & explicari possent, quæ clausæ ridiculam ac monstrosam tibicinis speciem habebant, aperte subito numen ostendebant, vt artem scalptoris gratiorem iocosus faceret error. Porro statuarum argumentum sumptum est, à ridiculo illo Sileno Bacchi pædagogo, numinumque poetorum morione. Quandoquidem habent & illi, principum nostratiū exemplo suos γιλωτοποιούς. Proinde Alcibiades apud Platonem in conuiuio, Socratis Encomium dicitur, eum Silenis huiusmodi similem facit, quod is multo alius esset propius intuenti, quam summo habitu videretur. Quem si de summa, quod dici solet, cute quis æstimasset, non emisset asse. Facies erat rusticana, taurinus aspectus, nares simæ, muccoque plenæ, Cultus neglectus, sermo simplex, ac plebeius, & humilis, vt qui semper aurigas, cerdones, fullones & fabros haberet in ore. Nam hinc fumebat illas suas ἑισαγωγάς. Fortuna tenuis, vxor qualē ne vilissimus quidem Carbonarius ferre posset. Videbatur mirari formas adulescentulorum, videbatur amare, & zelare.

Socrates.

a .ij.

typia tangi, cū eū ab his affectibus, *Νῆξ Ντὰ πασῶν* abesse cōpererit etiā Alcibiades. Denique iocus ille perpetuus, nonnullā habebat Morionis speciem. Cū ea tempestate, ad insaniam vsque ferueret inter stultos, profitendi sapientiam ambitio, nec vnus esset Gorgias, qui se nihil nescire iactitaret, & Ardelionibus huiusmodi nusquam non referta essent omnia, solus hic hoc vnum scire se dictitabat, quòd nihil sciret. Videbatur ineptus ad omnia Reipub. munia, adeò, vt quodam die nescio quid apud populum adorsus agere, cum risu sit explosus. Atqui si Silenum hunc tam ridiculum explicuisses, videlicet numē inuenisses potius, quàm hominem, animum ingentem, sublimem, ac verè philosophicum, omnium rerū pro quibus cæteri mortales currunt, nauigant, sudant, litigant, belligerantur, contemptorem, iniurijs omnibus superiorem, & in quem nullum omnino ius haberet fortuna, & vsque adeò nihil timentem, vt mortem quoq; nulli non formidatam contempserit, in tantum vt Cicutam eodem ebiberit vultu, quo vinū solet, utq; iam moriēs etiam in Phædonem suum iocaretur, admonens, vt voto se liberans Æsculapio galium persolueret, perinde quasi sumpto pharmaco, iam sanitatis beneficiū sentiret, cum exiret è corpore, vnde omnes animi morbi scatēt ac pullulāt. Proinde non iniuria cum id tempestat, plena sophis essent omnia, solus hic morio, sapiēs oraculo pronunciatus est, & plus iudicatus est scire, qui nihil sciebat, quàm ij qui nihil nescire se prædicabant, imò ob id ipsum iudicat⁹ est plus cæteris scire, quòd vnus omniū nihil sciret. Huiusmodi Silenus fuit Antisthenes, baculo suo, pera, palliòque, maximorū regum fortunas antecellēs. Huiusmodi Silenus fuit Diogenes, vulgo capis habitus. Verùm in hoc cane diuinū quiddā animad

uerterat Alexāder magn⁹, principū vt videbatur omniū κορυφαῖος, & alpha, cū animi magnitudinē admiratus, optaturū se diceret, vt ni Alexander esset, Diogenes esset, Cum hoc magis optare debuerit, Diogenis animum, quòd Alexander esset. Huiusmodi Silenus fuit Epictetus, seruus, pauper, claudus, vt indicat illius epitaphium, sed idem quod est felicissimū, charus superis, id quod sola vitæ præstat integritas, cum sapientia coniuncta. Hæc nimirum est natura rerum verè honestarum, quod habent eximium, id in intimis recondunt, abduntq; quod contemptissimum, id prima specie præ se gerunt, ac thesaurū ceu vili cortice dissimulant, nec prophanis ostendunt oculis. At vulgariū & vmbaticarum longe diuersa ratio, summa specie blandiūtur, quòdq; pulcherrimum habent, statim obuijs ostentant: sin penitus introspicias, nihil minus sunt, quàm quod titulo, specièq; præ se ferebant. An non mirificus quidam Silenus fuit CHRISTVS? si fas est de hoc ad eum loqui modū. quem equidem haud video cur non omnes pro virili debeant exprimere, qui Christiani nomine gloriātur. Si summam Sileni faciem intuearis, quid iuxta popularem æstimationem abectius, aut contēpti⁹? Tenuis & obscuri parentes, domus humilis: ipse pauper, & pauculos & pauperculos habuit discipulos, nō è magnatū palatijs, nō è pharisæorū cathedris, nō è philosophorū scholis, sed à telonio & retib⁹ ascitos. Tū vita, q̄ à voluptatib⁹ omnibus aliena, per famē, per lassitudinē, per cōuitia, per ludibria, ad crucē deniq; peruenit. Hac illū parte contēplabatur, mysticus ille vates, cū eū depingēs: Nō erat, inquit, ei species, neq; decor. Vidimus eū, & nō erat aspectus, & desyderauim⁹ eū despectum, ac nouissimū virorū. Cætrāq; permulta

SILENI ALCIBIADIS.

quæ in hâc sequuntur sententiâ. Iam si cōtingat apertū hūc Silenū propius intueri, hoc est, si cui dignetur ipse se purgatis animi luminibus ostendere, deū immortalē, quàm ineffabilē reperies thesaurū: in quāta vilitate, quale margaritum: in quanta humilitate, quantam sublimitatem: in quanta paupertate, quantas diuitias: in quanta infirmitate, quàm incogitabilē virtutem: in quanta ignominia, quantam gloriam: in quantis laboribus, quàm absolutam requiem. deniq; in morte tam acerba, perennē immortalitatis fontē. Cur sic abhorrēt ab hac imagine, qui titulo tamē illi⁹ se iactitant? Nimirum erat in procliui CHRISTO totius orbis occupare Monarchiam, atq; id possidere, quod olim Romani principes frustra affectarunt, satellitio superare Xerxes, opibus anteire Croesos, philosophis vniuersis silentium imponere, & inane sophos detrahere. Verūm hęc vna forma placuit, quam suis discipulis & amicis, hoc est Christianis proponeret. hanc potissimū delegit philosophiam, à philosophorum decretis, à mūdi ratione longe, latēq; diuersam. Sed eam quæ sola omnium præstaret, quod alij alijs vijs conantur assequi, nēpe felicitatē. Huiusmodi quondam Sileni fuere Prophetæ, exules, errantes in solitudinibus, cum feris exigētes vitā, vili holusculo victiantes, ouium & caprarū amicti pellibus. Sed introspexerat hos Silenos, ille qui dixit, Quibus dignus nō erat mundus. Huiusmodi Silenus fuit Ioannes baptista, qui camelorum tectus pilis, zona cinctus pellicea, longe regū purpuras, ac gemmas vicit, locustis vescens, principum omnium delicias superauit. nimirum cernebat quid thesauri lateret sub agresti pallio, qui miro illo elogio laudū eius summā cōplexus: Inter natos inquit, mulierū, nō surrexit maior Ioāne baptista.

Prophetæ.

Ioannes baptista.

Huiusmodi Sileni fuerunt apostoli, pauperes, inculti, illiterati, ignobiles, impotentes, abiecti, omnibus omnium cōtumelijs expositi, irrisi, inuisi, execrabiles, ac penè publicū orbis simul & odiū & ludibriū. Verū aperi Silenū, quis tyrānorū cū horū potentia possit æquare, qui dicto imperant dæmonib⁹, nutu sedant sœuitia maria, verbo, vita defunctos in vitā reuocāt? Quis nō Cræsus ad hos pauper esse videatur, qui vel vmbra sui cōferunt sanitatē ægrotis, qui solo manus contactu, spiritū illum cœlestem impertiunt? Quis non Aristoteles stultus & indoctus, ac nugator, cum his collatus, habeatur, qui ex ipso fonte cœlestem hauserant sapientiam, ad quam omnis humana sapientia, mera stultitia est? Tum verè regnum cœlorum, granī sinapis imaginē habebat, specie pusillū & contēptū, virtute maximū. A quo prorsus, vt dixi, & *ἐν Διαμέτρῳ*, quod aiūt, dissidet, huius mūdi ratio. Huiusmodi Silenus fuit cōtēptus & irrisus ille Martinus. Tales fuerūt, veteres illi episcopi, humilitate sublimes, paupertate locupletes, gloria neglecta gloriosi. Latitāt & hodie boni quidā Sileni, sed heu nimiū pauci. Bona pars hominū, præposterum Silenū exprimūt. Si quis rerum vim, ac naturā penitus introspiciat, reperiet nullos à vera sapientia longius abesse, quàm istos qui magnificis titulis, qui sapiētibus pileis, qui splendidis cingulis, qui gēmatis anulis, absolutam profitētur sapientiā. Adeo, vt nō rarò plus veræ germanæq; sapientiæ deprehēdas in vno quopiā homūcione iuxta vulgi opinionē, idiota simplici, ac semifatuo, cuius mentē nō subtilis vt vocāt, Scot⁹, sed cœlestis ille CHRISTI docuit spiritus, q̄ in multis Theologorū tragicis personis, ac magistris nostris, Aristotele suo turgidis, ma-

Apostolt.
Diuus
Martinus.

Præposter
Sileni.

gistratum definitionū, conclusionū & propositionū turba, differtis. Item videas in nullis minus esse veræ nobilitatis, quàm in Thraſonib⁹ istis, qui vetustis stemmatibus, qui torquibus aureis, qui splendidis cognominibus summā iactitant nobilitatē, nec alios à vera fortitudine longius abesse, quàm eos qui ob temeritatē, ac præferoces animos vulgo fortissimi iudicantur & inuicti. Nullos abiectius ac seruilis seruos, quàm hos, qui se Dijs, vt aiūt, proximos, & omnium dominos putant. Nullos æque calamitosos, atq; eos, qui videntur felicissimi, Nullos pauperius esse pauperes his quos hominum vulgus vt diuites adorat, Nullos esse minus episcopos, quàm qui inter episcopos primas tenēt. Atq; vtinā illud quoq; falsum esset, sæpenumero longissime remotos esse à vera religione, qui titulo, qui cultu, qui cerimonijs, religionē absolutā profitentur. Adeò quicquid in omni rerū genere præclarū est, id minus in cōspicuo est. In arboribus, flores & folia blādiuntur oculis, ipsa se latè moles ostentat. At semē, in quo vis est omnium, quàm est res minutula, quàm abdita, quàm nō lenocinās aspectui, quàm nō ostētrix sui? Aurū & gēmas in altissimas terræ latebras abdedit natura. In elementis quæ vocant, quo quicq; præstantius est, hoc longius à sensibus est remotum, velut aer & ignis. In animantium genere, quod est optimū & efficacissimum, id in intimis abditum habent. In homine, quod est maxime diuinum & immortale, id solum cerni non potest. In quouis rerum genere, materia pars vilior, maxime patet sensibus. Formæ vis & beneficiū, vtilitate sentitur, & tamē ipsa procul abest à sensib⁹. Rursum in corporis physici tēperatura, cū phlegma & sanguis sensibus sit familiaris & pateat, id quod plurimū cōfert ad vitam, minime patet, nēpe spiritus. Demum in vniuerso, quæ maxime sunt,

In omni re
um gene
re præclari
ora minus
in conspi
cuo sunt.

ea non videntur, veluti substantiæ, quas separatas vocant. Et quod in his summum est, id à sensibus quàm maxime sepositum est, nempe deus, adeò, vt nec intelligi, nec cogitari possit, cū hic fons sit vnicus omniū. Quin & in ecclesiæ sacramētis reperire liceat nōnullam Silenorum imaginem. Aquam vides, salem & oleum vides, vocem audis, ceu summam Sileni faciem: vim cœlestem, nec audis nec vides, quæ si non adsit, mera ludibria sint cætera. Iam habet & suos Silenos arcanæ literæ. Si consistas in superficie, ridicula nonnunquam res fit: Si penetres vsque ad anagogen, diuinam adoras sapientiam. Etenim vt de veteri loquamur instrumēto, Si præter historiam nihil spectes, & audias Adam è limo conditum, vxorculam è dormientis latere furtim subtractam, serpentē illecebra pomi sollicitatem multerculam, deum ad auram inambulantem, rhomphæam foribus præsentē, ne postliminio redirent exules, nōne putes ex Homeri officina profectam fabulam? Si legas Lot incestum, Dauid adulterium, & in senis frigidi gremio cubantem puellam, Osee fornicariū matrimonium, nōne qui verecūdiōribus sit auribus, vt obscœnam fabulam auerfetur? At sub his inuolucris, deum immortalem, quàm splendida latet sapientia? Euangelicas parabolas, si primum æstimes corticem, quis non iudicet hominis esse idiotæ? Si nucem frangas, nimirum reperies arcanam illam, ac verè diuinam sapientiam, plañeque quiddam ipsi CHRISTO simillimum. Et ne singula persequēs fiam prolixior, In naturæ, simul ac mysticis rebus, vt quicq; præstantissimū est, ita quàm maxime videbis abstrusum, & à prophanis oculis longissime semotum. Itidem in cognitione, germana rerum veritas, semper altissime latet, quæ nec facile, nec

SILENI ALCIBIADIS.

à multis deprehēditur. Crassum vulgus, quoniā præ-
 postere iudicat, nimirum ex his, quæ maxime sensib⁹
 corporis obuia sunt æstimās omnia, passim labitur &
 errat, ac falsis bonorum & malorum simulacris delu-
 ditur, inuersi ōsque Silenos miratur, ac suspicit. De ma-
 lis loquar, bonos non lædā, imò ne malos quidē. quan-
 do quidē generalis de vitijs disputatio, ad nullius per-
 sonæ pertinet iniuriam. Atque vtinam pauciores es-
 sent, in quos hæc competere possint. Nonne cum sce-
 ptrum vides, cū insignia, cum satellitium, cum titulos
 audis, principem adoras, terrenum quoddam numē,
 & quiddam homine maius, intueri te putas? Sed ape-
 ri Silenum præposterum, tyrannum inuenies, ciuium
 hostem, latronem, sacrilegum, incestum, aleatorē, bre-
 uiter, vt est in Græcorum prouerbijς *ἰλιάλα κακῶν*.
 Sunt, qui titulo, speciēque præ se ferant magistratum,
 & reipublicæ custodem, cū re lupi sint & prædones
 ciuitatis. Sunt, quorum si cōsideres rasum verticē, ve-
 nereris vt sacerdotes. si Silenū introspicias, plus quā
 laicos reperies. Fortassis & episcopos aliquot reperias,
 quorum solennem illam consecrationem si spectes,
 si nouum ornatum inspicias, mitram gemmis & au-
 ro nitentem, pedum item gemmeum, in summa, totū
 illū *ἐκ ποδὸς εἰς κεφαλὴν*, mysticā *πανοπλίαν*
 videlicet, cœlestem quempiam, & homine maiorem
 virum expectes. Inuerte Silenum, nihil inuenies, nisi
 bellatorem, negotiatorem, denique tyrannum, Iamquæ
 magnifica illa insignia, comœdiam fuisse iudicabis.
 Sunt, atque vtinam non tam passim obuij sint, quos
 si quis è barbæ sylua, pallore, cucullo, cingulo, supercilio,
 vultusque truculentia velit æstimare, Serapiones,
 ac Paulos esse ducat. Sin explices, meros inuenies ba-
 latrones, planēque, quod aiūt, *ἄνθρωπος τὸν θησαυρόν*.

Rursum admoneo, neminē his offendī oportere, cū nullius designetur nomen. Si quis huiusmodi nō est, nihil ad se pertinere cogitet. Sin agnoscit suum malum, admonitum se putet. Ille sibi gratuletur, hic mihi hi gratias agat. Denique passim in omni mortalium genere sunt, quorum si formā contemplare corporis, homines, & præclaros homines, dicas. Si Silenum explicueris, intus suem, aut leonem, aut vrsū, aut asinum, fortassis inuenies. Ac diuersum quiddā eueniet ei, quod de Circes veneficijs poetarū fabulis est proditum. Apud hanc enim ferarum figuram habebant, mentem hominis. Isti sub humana specie plus quā beluam tegunt. Contrā sunt, quos de specie, sicut dictum est, vix homines iudices, cum in animi penetralibus angelum occultent. In hoc igitur discrimen est mundani & Christiani, quod ille crassissima quæque, ac statim oculis obuia, maxime suspicit & sectatur: quæ secus habēt, aut omnino negligit, aut certe postremo loco ponit: Hic è diuerso, quæ minime cernuntur oculis, quæque longissime recesserūt à natura corporum, ea sola sectatur, cæteris aut præteritis, aut contemptius adhibitis, ab intimis illis omnium rerum iudicium ducens. In bonis, sic enim vocat Aristoteles, quæ non pertinent proprie ad hominē, extremæ sunt opes. At apud vulgus, imò penè apud omnes is plurimū fit, qui has quacunque via possidet. has per saxa, per ignes expetunt vniuersi. Proximum habet locum, generis claritas, si nihil accedat aliud, ridiculum profus & inane nomē. Semideus habetur, qui sanguinis seriem ad Codrum Atheniensem, aut ad Brutum Troianum, qui haud scio, an vnquam natus fuerit, aut ad fabulosum Herculē referre possit: & obscurus est, qui sibi literis & virtute famā parauit.

Illustris est, cuius tritauus in bello strenuum præstitit homicidã, & plebeius est, & imaginibus caret qui bonis animi profuit orbi? In tertia classe sunt, corporis commoda, id cui contigerit, ingens, robustum, formosum, præualidum, eum non semouent quidem è numero feliciũ, sed ita vt nihilo secius, primas teneãt diuitiã, proximas nobilitas, animi postrema cura est. Iam hunc ipsum, si iuxta Paulum, in treis parteis diuidas, carnem, animam, & spiritum (vtar enim illius verbis) infimam, quã maxime in cõspicuo est, quã que prorsus damnat Apostolus, vulgus potissimum amplectitur. Mediã quã ita demũ probat, si ad spiritum accesserit, plures approbãt. Porro spiritum, optimam nostri partem, à quo ceu fonte, felicitas omnis nostra proficiscitur, quõque deo copulamur, adeò nõ habêt in precio, vt nec illud inquirent, sit'ne, aut quid sit spiritus, de quo tamen Paulus toties inculcat. Atque hinc præposterũ de rebus multitudinis iudiciũ, vt quibus primº debebatur honos, horũ ὡσπερ τῶν μεγάλων οὐδ' εἰς λόγος, sit: & quẽ sũmo studio fuerãt expetenda, hæc in contemptissimis ducant. Hinc aurum anteponitur literis, generis antiquitas honesto, corporis dotes, animi bonis, ceremonijs posthabetur vera pietas, CHRISTI præcepta, decretis hominum, persona veritati, vmbra rebº, fucata natiuis, fluxa solidis, momentanea æternis. Deinde ex præposteris opinionibus, præpostera rerum vocabula. Quod excelsum est, humile vocant: quod amarum, dulce: quod preciosum, vile: quod vita, mortem: utq; nominatim obiter pauca delibem, Amare dicuntur, qui vel indulgentia corrumpunt, vel pudicitia simul, ac famæ insidiantur, cũ hac re quid esse possit hostilius? Iustitiã appellant, cũ malũ malo, scelus scelere vincitur, cũ iniu-

riā accepta, multo cū fœnore reponitur. Parū æquus matrimonio dicitur, qui illud incontaminatū & quā potest, virginitati simillimū, ganeis dissimillimum esse postulet. Proditorem appellant, & principis hostē, qui nihil illi supra leges, ac præter æquum licere velit, hoc est, qui illum optet verè principem agere, & à tyranni, qua belua non est alia tetrior, imagine, quā maxime velit abesse. Ille contrā consultor, amicus, fautor principum dicitur, qui illos peruersa educatione corrumpat, qui stultis inficiat opinionibus, qui assentatione ludat, qui malis cōsilijs, in odium populi pertrahat, qui bellis, & insanis rerū tumultibus inuoluat. Aiunt auctam principis maiestatem, vbi tyrannidis aliquid accessit, hoc est, summi mali magna portio. Peculator est, qui de extortis vectigalib⁹ velit nō nihil circūcidi. At cum principis præcipua bona sint tria, quibus deū, qui verè solus est rex, quodā modo representat, bonitas, sapientia, potētia, nū is principī videtur amicus esse, qui duobus præcipuis bonis illum spoliēt, bonitate & sapientia, solāmq̃ue potentiam illi reliquat, & hanc non modo falsam, verum ne propriam quidem? Siquidem potētia nisi sit cum sapientia, bonitatēque cōiuncta, tyrannis est, non potentia, quam ipsam tamen populi consensus quemadmodū dedit, ita potest eripere, Cum interim depulsum ab imperio, bonitas & sapientia, ceu propria bona committentur. Capitale est, violare principis insignia, & præmium est his, qui animum illius vitiantes, pro bono crudelem, pro sapiente versutum, pro potente tyrannum reddunt? Parum est vna mors, ei qui principis calicem toxico tentarit inficere: & præmium fert, qui mentem illius, pestilentissimis opinionibus corrumpit, ac venenat? & veluti publicum teipublicæ fontē

SILENI ALCIBIADIS.

inficit, summo totius orbis malo: Principis mun⁹ dominium vocant, cū reuera nihil aliud sit agere principem, quàm rem cōmunem administrare. Regum inter ipsos affinitates, ac subinde nouanda fœdera, Christianæ pacis glutinum appellant, Cum his fontibus omnia penè bella, plurimos rerum humanarū tumultus nasci videamus. Auctum ducunt imperiū, cū vnus aut alterius oppiduli titulus accesserit principi, tanta ciuium expilatione, tanto sanguine, tot viuitatibus, tot orbitatibus emptus. Ad eundem modum ecclesiam vocant sacrificos, episcopos ac summos pontifices: cū hi reuera nihil aliud sint, quàm ecclesiæ ministri. Cæterum ecclesia populus est Christianus, quem CHRISTVS ipse maiorem vocat: vt cui recumbenti, ministrent episcopi, obsequio minores, sed alia ratione maiores, si modo CHRISTVM, vt successione muneris, ita morū ac vitæ referant imitatione: qui cum modis omnibus, princeps ac dominus esset omnium, ministri partes suscepit, nō dominus. Omne fulmē torquetur in illos: hostes ecclesiæ vocantur, ac prope modum hæretici, qui sacerdotū crumenam nummulis aliquot fraudarint. Equidem non adsum fraudatori, ne quis hoc interpretetur. Verū cedo, siquidem hostem ecclesiæ iuuat odisse, num esse possit hostis ecclesiæ, perniciosior, aut capitalior, quàm impius pontifex? Vbi nonnihil de sacerdotum prædijs, aut censu diminutum fuerit, clamatur vndique, opprimi Christianam ecclesiam. Vbi concitatur orbis ad bellum, vbi palàm improba sacerdotum vita, tot animarum milia pertrahuntur in exitium, nemo deplorat ecclesiæ vicem, cū verè iam affligatur ecclesia. Ornatam & cohonestatam vocant ecclesiam, non cum in populo gliscit pietas, cū vitia decrescunt, bo-

ni mores augetur, cum sacra doctrina viget: verum cum auro gemmisque lucent altaria, imò cum his neglectis, prædijs, famulatio, luxu, mulis, equis, sumptuosis ædium, vel magis palatiorum substructionibus, ac reliquo vitæ strepitu, satrapas æquant sacerdotes. Neque enim libet interim eorum meminisse, qui censum ecclesiasticum in impios usus, magno plebis offendiculo profundunt. His si quid accreuerit, gratamur, & auctam CHRISTI ecclesiam dicimus, cum verum & unicum ecclesie lucrum sit, Christianæ vitæ profectus. Blasphemiã vocant, si quis parum reuerenter de Christophoro loquatur, aut Georgio, nec omneis omnium fabulas æquet Euangelio. Verum Paulus blasphemiam appellat, quoties impijs Christianorum moribus fit, ut CHRISTI nomen infametur inter Ethnicos. Quid enim consentaneum est Christianæ religionis hostes dicere, cum in Euangelicis literis viderint CHRISTVM ad opum contemptum, ad voluptatum abdicacionem, ad gloriæ neglectum hortantem, & è regione conspexerint, primores etiam, ac duces Christianæ professionis ita viuere, ut opum accumulandarum studio, ut voluptatum amore, ut vitæ splendore, ut belli ferocitate, cæterisque verè vitijs omnibus, ipsos superent Ethnicos? Intelligit prudens lector, quid hic taceam ob honorem Christiani nominis, & quid apud me suspirem. Heresim appellat, si quis dixerit, aut scripserit aliquid, quod aliquo pacto cum magistralibus Theologorum propositionibus, vel in re Grammatica dissentiat: Et hæresis non est, ubi quis ceu præcipuam felicitatis humanæ portionem effert, id quod ipse CHRISTVS ubique docet esse negligendum: qui vitæ rationem inducit, ab Euangelicis præceptis & apostolicis institutis longe diuersam: qui contra sensum CHRISTI apostolos ad euangeli-

lij prædicationem profecturos, pro gladio spiritus, qui terrenis affectibus omnibus amputatis, solus facit, ut gladio non sit opus, ferro armat, quo se aduersus persecutionem defendant. Neque dubium, quin sub gladij nomine, balistas, bombardas, machinas, ac reliquũ belli apparatus velit comprehendere. Tum pera one rat, in qua gestent pecuniam, videlicet ne quid vsquã desit. Ac sub peræ nomine, quicquid ad huius vitæ prouisionem pertinet, vult intelligi. Huc enim magnus ille Lyra, & multis anteponeus Hieronymis, Lucæ verba detorquet. Sacrilegium est inexpiable si quis quidlibet è phano sustulerit: & leue crimẽ habetur pauperulos & viduas, viuũ dei templũ, expilare, fraudare, opprimere. Prophanus est, qui pugna aut seminis profluuiũ sacram ædem cõtaminari: & non execramur eum, qui puram & castam virginẽ, templũ spiritus sancti, blanditijs, muneribus, pollicitis, lenocinijs, violat, corrumpit, prophanat. Non patrocinator malefactis, sicut antè testatus sum. Illud ostẽdo, vulgus hominum multo pluris ea facere, quæ cernuntur oculis, quàm quæ hoc verius sunt, quo minus conspiciuntur. Saxei templi cõsecrationem vides: animi dedicationem quia non vides, negligis. Pro tuendis illius ornamentis digladiaris, pro seruanda morũ integritate nemo capeßit gladium illum Euangelicũ, quem CHRISTVS iubet etiam tunicæ diuenditæ precio parari. Summa pietas vocatur, si quis pro defendenda, aut augenda dititione & pecunia sacerdotũ, sumat arma, ac bellicis tumultibus, sacra, prophanãq; misceat: atque interea dum sacrificorum pecunia, nimium res vilissima vindicatur, quàm ingens totius pietatis diluuiũ admittitur admissio bello. quid enim est omnino mali, quod non secum trahat bellũ? Sed

forſitan obſtrepet interim mihi tacita lectoris cogitatio: quorſum hæc tam putida tendunt, inquiring? Num tu principem eiufmodi vis eſſe, cuiuſmodi Plato facit in ſua republica cuſtodes? Num ſacerdotes imperio, dignitate, gloria, diuitijs ſpoliatos, ad apoſtolorum peram & baculum reuocas? Bona verba. Non ſpolio, ſed his potioribus locupletor: nõ deiicio de poſſeſſione, ſed ad meliora prouoco. Quæſo te, vter noſtrum de regis excellentia magnificentius ſentit: tu, qui vis illi licere quicquid libet, qui tyrānum vis eſſe, non principē, qui voluptatibus expleris, qui luxui prodidis, qui cupiditatibus omnibus ſeruum, ac dedititium facis: qui nihilo plus ſapere vis quàm quemuis eſt media plebe, qui his oneras rebus, quas apud Ethnicos quoq; ſemper magnificentum fuit cōtemnere: An ego, qui principem, deo cuius imaginem quandam gerit, quàm fieri poteſt, ſimillimum eſſe cupio: ſapientia, quæ propria regum laus, cæteris antecellere: ab omnibus ſordidis affectibus, animicq; morbis, queis craſſum & humile vulgus, ἄγεται καὶ φέρεται, procul abeſſe? Nihil mirari plebeium, opibus eſſe ſuperiorē: denicq; id eſſe in republica, quod animus eſt in corpore, quod deus in vniuerſo? Vter noſtrum verius perpendit epiſcopi dignitatem: tu, qui illum terrenis opibus oneras, ſordidis, ac plebeijs implicas curis, bellorum procellis inuoluis: An ego, qui CHRISTI vicarium, & cœleſtis ſponſæ cuſtodē, ab omni terræ contagio puriſſimum eſſe cupio: & quoad licet, ei cuius loco munerēq; fungitur, quàm ſimillimum? Stoici negant bonū virum eſſe poſſe, niſi qui vacet animi morbis. morbos autem animi, cupiditates ſiue affectus vocant. Multo igitur magis Chriſtianorum eſt ab his eſſe liberos: ſed omniū maxime principē. ac rurſum

SILENI ALCIBIADIS.

plus quàm maxime, principem, ac patrem ecclesiæ, hoc est, cœlestis illius populi cœlestē principem. Volo regnare sacerdotem, sed mundanam istam ditio- nem indignam iudico, vt hac vir cœlestis oneretur. Volo quàm maxime triumphare pontificem: non his sanguinarijs triumphis, quos sceleratus Marius, quos impius egit Iulius: adeò vanis, vt Satyrarum iocis in- cessantur: quos si Democritus ille spectasset, risu cre- diderim emoriturum: Sed verè magnificis & aposto- licis, cuiusmodi Paulus bellator, ac dux, lōge splendi- dior Alexandro magno, describit: ac veluti sui canēs encomiū iactat. In laborib⁹, inquit, plurimis, in carce- ribus abundantius, in plagis supra modum, in mor- tibus frequenter. A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus, accepi: ter virgis cæsus sum, semel lapida- tus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profun- do maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & erūna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate: præter illa, quæ extrinse- cus sunt instantia, mea quotidiana sollicitudo omniū ecclesiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Rursum paulo superius, In omnibus, inquit, exhibeamus nosmet- ipsos, sicut dei ministros: in multa patientia, in tribu- lationibus, in necessitatibus, in angustijs, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate, in spiritu sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute dei: per arma iustitiæ à dex- tris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatē, per in-

famiam & bonam famam, vt seductores & veraces, sicut ignoti & cogniti: quasi morientes, & ecce viuimus: vt castigati, & non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Vides quæ belli decora, quæ victoria, qui triumphus apostolicus: Hæc est illa gloria, per quam ceu sacram rem Paulus aliquoties deierat. Hæc sunt egregia facinora pro quibus sibi coronam immortalẽ esse repositam cõfidit. Non grauabuntur apostolorum ingredi vestigijs, qui locum & authoritatem sibi vendicant apostolorum. Cupio quàm maxime diuites esse pontifices, sed Euangelico margarito, sed cœlestibus opibus: quas quo largius in omnes effuderint, hoc ipsi magis abundabunt, nec periculum erit, ne benignitas pereat benignitate. Volo quàm munificentissimos esse, sed armis apostolicis nempe, scuto fidei, lorica iustitiæ, gladio salutis, quod est verbum dei. Volo bellacissimos esse, sed aduersus veros illos ecclesiæ hostes symoniam, superbiam, libidinem, ambitionẽ, iracundiam, impietatem. hi Turcæ sunt semper obseruandi, semper oppugnandi Christianis. Ad huiusmodi bella, dux sit & hortator episcopus. Volo cum primis suspiciendos esse sacerdotes, at non tyrannico strepitu, sed excellentia doctrinæ sanctæ, sed eximijs virtutibus. Volo reuerendos esse, sed ob integritatem, ac seueritatem vitæ, non ob titulos, aut ornamentum Tragicum. Volo timeri, sed vt patres, nõ vt tyrannos. Denique volo delitijs affluere, sed, raris ac longe quàm quas vulgus nouit, suauiorib⁹. Vis audire vere, summi pontificis diuitias: audi à pontificum principe proximum: Aurum & argentum non est mecũ: quod autẽ habeo, hoc tibi do, In nomine I E S V, sur-

SILENI ALCIBIADIS.

ge & ambula. Vis audire apostolici nominis decus,
 quod omneis titulos, quod omneis superet formas,
 ac statuas? audi Paulum illum verè inclytum: **CHRISTUS**
ISTI bonus odor fumus deo in omni loco. Vis plus
 quàm regiam audire potentiam? omnia possum, in-
 quit, in eo qui me confortat. Vis audire gloriam?
 gaudium meum & corona mea vos estis in domino.
 Vis audire titulos episcopo dignos, & ornamenta ve-
 rè pontificia? Paulus idem tibi depingit, sobrium, ora-
 natum, prudentem, pudicum, hospitalem, doctorem:
 non vinolentum, non percussorem, sed modestum:
 non litigiosum, non lucri cupidum, non neophytum:
 qui bonum habeat testimonium & ab his qui foris
 sunt, vt non in opprobrium incidat, & in laqueum
 diaboli. Contemplare quibus ornamentis honestet
 Aaron pontificem Moyses, quibus ornet opibus, qui-
 bus picturet coloribus, quàm varijs gemmarum stel-
 lis illustret, quanto auri fulgore decòret. Quæ quid si-
 bi velint, si ex Origenis, Hieronymiq; cognoueris in-
 terpretatione: nimirum intelliges, quæ supellex pa-
 randa sit verè magnis episcopis: quos potius expris-
 mant vita pontifices, quàm quos exprimunt plumbo,
 quos titulis referunt, quorum vices occupant? An
 magis conuenit, Iulios, Alexandros, Croesos, & Xer-
 xes, nihil aliud quàm magnos latrones imitari **CHRISTUS**
ISTI vicarium, quàm ipsum **CHRISTVM**? Quos
 iustius æmulentur Apostolorum successores, quàm
 apostolorum principem? **CHRISTVS** palàm ne-
 gauit regnum suum huius esse mundi, & tu conue-
 nire putas, vt **CHRISTI** successor, mundanam di-
 tionem nò solum admittat, verum etiã ambiat, proq;
 hac omnem, quod aiunt, moueat lapidem? In hoc
 Mūdi duo mundo, veluti duo sunt mūdi, modis omnibus inter

Tituli epi-
 scopo di-
 gni.

se pugnantes. Alter, crassus & corporeus, alter cœlestis: iam nūc pro virili meditans id esse, quod aliquando futurus est. In illo primus est, qui à veris bonis quam maxime semotus est, ac falsis oneratus. Veluti rex Ethnicus, libidine, luxu, violentia, superbia, fastu, diuitijs, rapacitate superat vniuersos: & ita primus videtur, si maxima huius sentinæ portio, in hunc influxerit, sapientiæ, tēperantiæ, sobrietatis, iustitiæ, cæterorumq; quæ verè sunt bona, quam minimū. Contrà, in hoc qui summus est, is vt plebeijs illis & crassis bonis, minimū est inquinat⁹: ita veris illis ac cœlestibus opibus est cumulatissimus. Proinde cur Christianū principē id esse vis, quod Ethnici quoq; philosophi semper damnarunt & contēpserunt? Cur illius maiestatem, in his collocas rebus, quas contempisse pulcherrimum est? Cur angelum dei (sic enim in arcanis literis appellatur episcopus) his rebus oneras, quæ vel homine bono sint indignæ? Cur eum his metiris opibus, quibus latrones sunt diuites, quibus Tyranni magni sunt? Cœleste quiddam est sacerdos, & homine maius. Nihil huius sublimitate dignū, nisi cœleste. Quid huius dignitatem vulgaribus rebus deonestas? Quid huius puritatē mundanis sordibus contaminas? Cur non sinis eum sua dititione potentem esse? Cur non pateris suā nobilē esse gloria? sua maiestate reuerendum, suis diuitem opibus? Hunc è cœlesti corpore, quod est ecclesia, cœlestis ille spiritus, ad res summas delegit. cur eum ad Satraparum furiosos tumultus pertrahis? Paulus segregatū sese gloriatur, cur tu meum præfulem in mediā infimæ plebis sentinam immergis? cur ad foeneratorum sollicitudines deijcis? cur hominem diuinum ad negotia detrahis, vix homine digna? cur hisce rebus felicitatem

SILENI ALCIBIADIS.

Christianorum sacerdotum metiris, quas vt stultiffimas risit Democritus, vt miserrimas fleuit Heraclitus, vt friuolas spreuit Diogenes, vt onerosas abiecit Crates, vt pestiferas semper fugere sancti? Cur Petri successorem his opibus aestimas, quas ipse Petrus se non habere gloriatur? Cur apostolicos principes, eis ornamentis magnos videri vis, quibus calcandis magni fuerunt apostoli? Cur illud Petri patrimonium vocas, quod ipse Petrus se non habere gloriatus est? Cur CHRISTI vicarios opibus irretiendos putas, quas ipse CHRISTVS appellauit spinas? Cur eum cuius vt proprium, ita præcipuum officium est, diuini verbi semen iacere, diuitijs obruis, quibus vel maxime iactum præfocatur? Cur æquitatis doctorem ac iudicem, iniquo vis seruire mamonæ? Quid coelestium sacramentorum dispensatorem, vilissimarum rerum facis procuratorem? Expectat ab hoc Christianus orbis, sacrae doctrinae pabulum: expectat salutare consilium: expectat paternam consolationem, expectat viuendi formam. Quid tu rebus tam præclaris destinatum, ac dicatum, in vulgariū curarum ergastulum detrudis, pariter & sua dignitate spolians episcopū, & populū orbans episcopo? Habet suum CHRISTVS regnū, excellētius quàm vt gentili regno, vel vt verius dicā, tyrannide, pollui debeat: suum habet splendorē, suas habet opes, suas voluptates. Quid tā inter se pugnantia miscemus? quid terrena coelestibus, quid infima summis, quid ethnica Christianis, quid prophana sacris confundimus? Tam multa, tam magnifica sunt dona ditissimi, simul & benignissimi spiritus, Dona linguarū, dona prophetiæ, dona sanitatū, dona scientiæ, dona sapientiæ, dona doctrinae, discretio spirituum, exhortatio, consolatio. cum his sacris donarijs, quid tu

prophana mundi dona coniungis? ne dicā extinguis?
 Quid cum mammona **CHRISTVM**, cum **CHRIS**
STI spiritu Belial conaris iungere? quid mitræ cum
 galea, quid sacræ Pallæ cū mauortia lorica, quid be-
 nedictionibus cum bombardis, quid clementissimo
 pastori cum armatis latronibus? quid sacerdotio cum
 bello? Quid machinis oppida subruit, qui clauēs ha-
 bet regni cœlorum? qui cōuenit, authorem esse belli
 eum, qui pacis omine salutat populum? Quoniam
 ore docebit plebem Christianam, opes esse contem-
 nendas, qui puppim & proram rerum suarum consti-
 tuit in pecunia? Qua fronte docebit, quod & docuit
 & exhibuit **CHRISTVS**, quod toties inculcant apo-
 stoli, non esse resistendum malo, sed malorum impro-
 bitatem bonitate superandam, iniuriam beneficio
 pensandam, inimicum benefactis obruendum, qui
 propter oppiduli ditionem, aut salinarum vectigal,
 orbem bellorum tempestatibus commouet? Quo pa-
 cto dux erit ad regnum cœlorum (sic enim **CHRIS**
TVS suam vocat ecclesiam) qui totus sit in regno
 mundi? Sed impendio pius es, ornare vis ecclesiam,
 harum etiam opum accessione. Probarem, nisi cum
 paululo commodi, tantum secum ea traheret malo-
 rum. Cum imperium dedisti, simul dedisti congeren-
 dæ pecuniæ curam, dedisti tyrannicum satellitium,
 ferratas copias, exploratores, equos, mulos, tubas, bel-
 lum, strages, triumphos, tumultus, fœdera, pugnas:
 breuiter omnia sine quibus imperium administrari
 non potest, vt animus adsit, quando futurū est ocium,
 apostolico fungendi munere, quem tot curarum mi-
 lia diuersum trahunt? dum scribitur delectus militū,
 dum panguntur & rescinduntur fœdera, dum co-
 hercentur, qui detrectant imperium, dum in fide

retinentur, qui ad res nouas spectant, dum expugnātur hostes, dum muniuntur arces, dum audiuntur rationes, dum tractātur prophanæ legationes, dum ad honores prouehuntur amici, dum depelluntur qui locum dare iubentur felicioribus, dum alia fiunt, quæ nec meminisse libet, & tamen fieri necesse est? An is tibi videtur intelligere pontificis & cardinalium excellentiam, qui eos ab oratione, qua cum deo confabulantur, à sacra cōtemplatione, qua versantur inter angelos, à vernantissimis diuinæ scripturæ pratis, in quibus felicissime spatiantur, ab apostolico euangelizandi munere, quo CHRISTVM maxime referunt, ad has rerum sordes detrahendos esse censet? An eis bene velle videtur, qui à tanta felicitate, vitæq; tranquillitate, qua fruebantur, ad has erumnas, ad hos rerum tumultus, pertrahi cupit? Etenim cū per se regnum infinitis laboribus obnoxium est, tum verò longe minus feliciter cedit sacerdotibus, quàm laicis. Id' que duab⁹ ferè de causis: partim, quòd vulgus hominum libentius pareat in hoc genere prophanis quàm ecclesiasticis: partim, quòd illi ceu liberis suis relicturi ditionem, student eam quàm florentissimā reddere. Hi contrà, quemadmodum serius ac plerumque iam senes ad imperium asciscuntur, ità quoniam sibi gerunt, non hæredi, magis expilant quàm ornant, perinde quasi præda sit obiecta, non prouincia. Ad hæc vbi prophanus rerum potitur, ibi semel fortasse de regno digladiandum, semel euehendi, locupletandique, quibus fauet princeps. Vbi secus, ibi subinde noua digladiatio, deijciendi de possessione, quos prior euexerat. Rursus alij, atque alij noui homines, populi malolocupletadi. Iam est & illud non nihil, quòd populus multo facilius fert imperium

etus, cui iam assuevit, etiam si durius imperet: qui si
 decesserit, tamen in hærede filio superstes esse vide-
 tur, ac plebes imaginatur principem, non in alium
 esse mutatum, sed eundem sibi renouatum. Et solent
 liberi parentes utcumq; referre moribus, præsertim
 ab his instituti. Ediuerso, cum deo dicatis viris com-
 missum est imperium, subita plerumq; rerum omniũ
 commutatio. Adde his quòd prophanus ille accedit
 ad rem gerendam, meditatus & ab incunabulis in-
 stitutus. Illic sæpenumero præter omnem spem ob-
 uenit rerum summa: ut quem remis genuerat natu-
 ra, fortunæ ludus euehat ad regnum. Postremò vix
 fieri potest, ut quemadmodũ Hercules duobus mori-
 stris, ita vnus duabus difficillimis rebus administra-
 dis par sit. Omnium difficillimum est, bonum præ-
 stare principem. At longe pulchrius, sed idem longe
 difficilius, bonum agere sacerdotem. Quid tandem
 vtrunq;? An non est necesse fieri dum vtrunq; mu-
 nus in se recipiunt, neutri satisfaciant? His nimirum
 rebus fit, nisi fallor, ut cum laicorum regum vrbes,
 opibus, ædificijs, ac yiris, magis ac magis florere videa-
 mus, Sacerdotum oppida frigeant ac collabantur.

Opes sacer-
dotum.

Quorsum igitur opus fuit, harum accessione rerum,
 quas tot incommoditates comitantur? An vereris, ne
 parum potēs futurus sit CHRISTVS proprijs opi-
 bus, nisi laicus tyrannus aliquid impertiat suæ pote-
 statis? Parum ornatum putas, nisi prophanus bella-
 tor aurũ, Phrygionẽ, candidos mannos, & satellitiũ,
 illi indulserit, hoc est aliquid de suo fastu asperserit?
 Parum splendidus videtur, nisi his liceat insignibus
 uti, quæ propter inuidiam ambitiosissimus recusauit
 Iulius? Humilem iudicas, nisi sit mundano onustus
 imperio, quod si sibi gerit, tyrannus sit, si reipub. neq;

SILENI ALCIBIADIS.

gotiosissimus. Habeant prophana prophani. In episcopo, quod infimum est, totius imperij superat fastigium. Quo plus addideris de mundi bonis, hoc minus de suis impertiet CHRISTVS. Quo ab illis erit purgator, hoc effusius hiscè locupletabitur. Vides, opinor, vt tota res in diuersum exeat, si Silenum inuenteris. Qui principi Christiano maxime fauere videbatur, hos proditores & hostes principis maximos deprehendis: quos pontificum dignitatem tueri dixisses, ab his conspurcari comperis. Neque verò hæc dixerim, quòd sacerdotibus eripiendum putem, si quid quocunq; modo contigit, vel ditionis, vel opum: verum illos suæ magnitudinis cōscios, ac memores esse volo, vt ista plebeia, ne dicam ethnica, vel reijciat vestrò, & infimis cedant, vel certe cōtemptim possideant, & iuxta Paulum sic habeant, quasi non habeant. Deniq; sic eos CHRISTI opibus ornatos esse volo, vt quicquid accesserit, ex huius mundi splendore, aut meliorum obseuretur luce, aut sordidum etiã ex consolatione videatur. Ita fiet vt & quod possident, hoc felicius possideant, quo securius. nec enim augmentur metu, ne quis eripiat, nec pro rebus caducis & humilibus tanto tumultu dimicabunt, si quid alicũde decesserit. Postremò, nō orbabuntur suis bonis, dũ alienis gaudēt ditescere. Nec euangelicũ amittēt margaritum, dũ vitreas mudi gemmas consecretantur. vt illud interim omittã, hæc ipsa quæ contēni volumus, ita copiosius accessura, si fuerint contēpra, & honestius sequētur fugiētes, q̄ ab insequētibus arripiuntur. Siquidẽ vnde tandẽ natæ sunt opes ecclesiæ, nisi ab opũ contemptu. vnde gloria, nisi à gloriæ neglectu. Libentius ista donabunt laici, si viderint reijci ab his, quos plus sapere credunt. Fortasse nōnũquam tolerandi sũt,

& mali principes: deferendum aliquid eorum memo-
 riæ, quorum occupare videntur locum, dandum nõ
 nihil titulo. Nõ erit tentandum remediũ, quod haud
 scio, an infelicitè tētatum, vergat in grauiorem per-
 niciem. Verũ quàm malè interim cum rebus hu-
 manis agitur, si quorum omnis vita debebat esse mi-
 raculo: tales sunt, vt applaudant pessimi, boni suspi-
 rent, & ingemiscant: & quorum omnis dignitas, vel
 ab improborum fauore, vel à mediocrium modestia,
 vel à simplicium imperitiã, vel à bonorum tolerantia
 pendet, imò quos incolumes reddit populi discordia:
 quos nõ alia res magnos facit, quàm dissidia ciuium:
 quorum felicitas, publica infelicitate alitur. Sed quo
 me sermonis cursus abripuit? vt parœmiographum
 professus, ecclesiastes esse cœperim? Nimirũ in hanc
 tam sobriam disputationẽ, ebrius Alcibiades suis Si-
 lenis nos induxit. Verũ huius erroris non admodũ
 me pœnituerit, si quod ad prouerbiorum enarrationẽ
 nõ pertinet, ad vitæ pertineat emendationẽ: & quod
 ad eruditionem non confert, conducatur ad pietatem,
 quòdque ad operis instituti rationem *πάρεργον καὶ*
ἀπροσδιόνυσον videtur, ad viuendi rationem fuerit
 accommodum.

IN PRÆCEDENTEM DE SILENIS AL-
CIBIADIS ERASMI ROT. DECLAMA-
TIONEM SCHOLIA.

N SPECIEM.) Hoc est ipsa apparã-
tia seu specie tenus. modus loquendi
1 Liuiio familiaris, & optimis quibusq;
authoribus. Sic Cornelius Tacitus
in x vii, iustissimum donum, & in
speciem magnificũ. Alijs item aliquot locis reperias
apud eundẽ, quæ hic recẽsere nõ fuerit operæ precium.

A ridiculo illo Sileno.) De hoc Sileno plura Dio-
dorus Siculus in quinto narrat. tradens hunc Bacchi
studiorum formatorem fuisse.

γελωτοποιούς.) Hoc est excitatores risus. Tales
quidam habebantur olim in vrbibus Græciæ, publi-
citus in foris, in triuijs, in cõciliabulis, populum lepã-
de dictis ac factis exhilarantes, maxime si quando
seuiente pestilentia mentes omnium occupasset mœ-
ror. Nam hac via reualuisse ciuitatẽ à peste legimus.
At hodie non modo principes laici, sed & sacerdotes,
suos habent γελωτοποιούς, in quos sunt multò ma-
gis, quàm in literarum studiosos, benefici. Quin pri-
uati quidam, sed tamen sacrifici, inutilem eum cen-
sent, qui nõ sit γελωποιός. Usque adeò vitæ suauis-
tas etiam eos capit qui sanctissimos se putant.

Eum Silenis huiusmodi similem facit.) Vtitur au-
tem Alcibiades his verbis apud Platonẽ in symposio,
φημι γάρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς σιληνοῖς
τούτοις, τοῖς ἐν τοῖς ἐρμογλυφείοις καθημένοις, οὓς
τινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς
ἔχοντας, οἱ δὲ χάλκεοι δίοιχθόντες φαίνονται ἐνδοθεὶ
ἀγάλματα ἔχοντες θεῶν. id est,

Socratem igitur dico simillimum Silenis istis, in officinis sculptorum sedentibus, quos sic scalpunt opifices, vt fistulas vel tibias gestent: quòd si quis hos aperiat, deorum imagines intus claudere videntur.

Quem si de f.) Fuit Socrates Sophronisci lapidarii filius. Duris (vt refert Laertius) seruisse illum ait, & scalpsisse lapides. Afferunt quidã Gratias vestitas quæ sunt in arce, illius opus esse. Vnde & Timon illum in Sillis, Sculptorẽ lapidum dixerit. Ex Laertio.

Bardum ac stupidũ.) Sunt hæc Ciceronis, ni fallor, alicubi de Socrate verba.

Nã hinc sum. il. f. *ἰσαγωγὰς*.) id est inductiones, nimitũ crassa & vulgaria exẽpla, quibus auditorũ animos in philosophiæ mysteriorũ cognitionẽ paulatim adducebat. Erat enim illi ingeniũ ad eliciendos ex rebus sermones accõmodatum, vt author est Laertius.

Vxor qualẽ ne.) Duas illum vxores duxisse, priorẽ Xãthippen, ex qua Lamproden genuerit, secundam Myrtonem Aristidis illius Iusti filiam, quam & sine dote acceperit, quæque sibi Sophroniscum Menexenũmque peperit, Aristoteles author est. Alij Myrtonẽ prius duxisse, Plerique vtrasq; simul habuisse tradũt, è quibus & Satyrus est, & Hierony. Rhodius. Quippe Athenienseis cum bellis ac lue, ciuibus exhaustã ciuitatẽ reparare, sobolẽmque propagare vellent, decreuisse referunt, vti vrbana quidem vnã vxorem ciues ducerẽt, liceret autem & ex altera procreare liberos. Id'que tum & Socratem fecisse. Magna verò mentis altitudine carpenteis se atq; obiurganteis contemnebat. Xanthippe cum in eum prius conuitia & maledicta iaculata esset, post modũ verò & fordidis aquis perfudisset, Nonne, inquit, dicebam, Xanthippen tonantem quandoq; pluiturã? Author Laertius. Hodie

vel tribus viris vna mulier satis queat esse molesta, quam fortis igitur ac tolerans Socrates, qui duas simul tulerit! Præterea cū viro nonnunquam vxori cōuenit vtcunque, at inter vxores planè est quod Græci dicunt ἄσπονδος πόλιμος, & implacabile odium. Id quod apud Turcas hodie ferunt accidere qui sunt πολύγαμοι. Vide ergo quanta rursus animi magnitudine fuerit Socrates, qui duas mutuum conuitiantes ac corrixanteis assidue mulieres, in iisdem secum ædibus habuerit.

Δις διὰ πᾶσῶν.) id est, Bis per omnia. Prouerbiū à musicis mutuo sumptū, quo maximū discrimē & longissimū interuallū significatur. Vide Eras. Chiliadas.

Abesse cum etiam Alci.) Nam huius eximiā formam, vt Laertius prodit, aspernatus est. Et cū Carmides domesticos illi pueros dedisset, vt ab eis domū deduceretur, suscipere noluit. Quin perinde ad formosus se habere dicebat, vt est in albo lapide, linea alba. Qui igitur zelotypus?

Nec vnus esset Gorgias.) Hic Gorgias Leontinus fuit, qui primus è numero sophistarū, ausus est in cōuentu poscere quæstionē, id est iubere dicere, qua de re quis vellet audire. audax negotiū, dicerē impudēs, nisi hoc institutum postea trāslatum ad philosophos nostros esset. Ex Cicerone de finibus secundo.

Ardelionibus.) Ardelio significat immodestū & arroganter nihil non sibi vendicantē, ac inquietum.

Quòd nihil sciret.) Sicq; Gorgiam & cæteros sophistas, vt è Platone intelligi potest, iusit. De Socrate sic scribit Academicarum quæstionū quarto Tullius, Socrates autem de seipso detrahens in disputatione plus tribuebat hijs, quos volebat refellere, ita cū aliud agnosceret, atque sentiret, libenter vti solitus est ea dis

simulatione, quam Græci ἐγωνείαν vocant.

Cum risu sit exceptus.) Inter loquendū enim agēte id orationis vehementia, iactare digitos solebat, & crines vellere, ita vt plerisque rideretur, habereturque despectui. Laertius author.

Cicutam.) Veneno cicutæ, noxij apud Athenienses tollebantur.

Phædonē.) Hic erat Eliensis, discipulus Socratis.

Æsculapio gallum.) Putabatur enim hic deus salutem hominibus conferre.

Antisthenes.) Hic cotidie x l stadijs emensis audiebat Socratē, à quo & tolerantiam addiscēs, tranquillitatisque illius imitator effectus, Cynicam prior sectam inchoavit, principisque in ea fuit. Author Laertius.

Baculo s. pera.) Nā hæc erat ἡ κυνική πανοπλία.

Diogenes vulgo canis habitus.) Cum assisteret Alexander Diogeni, ac diceret, Ego sum Alexander Magn⁹, rex. At ego sum, ait Diogenes, canis. Rogat⁹ quid nā faciens canis vocaretur, Quod eis, inquit, bladii qui dant, in eos verò qui non dant, oblatro, malos autem mordeo. Laertius author.

κορυφαῖος.) Id est princeps. Siquidē κορυφή verticem significat apud Græcos, & montis cacumen. Hinc κορυφαῖος, id est summus.

Et alpha.) Inter Græcanica elemēta primū obtinet locū alpha, ac prima numeri nota est. Proinde quem præcipuum significare volumus, ac in re quam aut arte principē, illū alpha vocam⁹. vnde recte quis dicat Scotū alpha Sophisticorum Theologorū.

Epictetus.) Hic ex Hierapoli Phrygiæ vrbe fuit oriundus.

Seruus.) Nam Romę Epaphrodito cuidam Neronis familiari seruiuit.

IN SILENOS ALCIBIADIS

Vt indi. il. epitaph.) Epictetus cū & seruus esset,
& claudus, & Homericō Iro pauperior, haud tamen
dubitauit dijs sese amicū notissimo apud Græcos di-
stico asseuerare, id est tale, Gellio auctore.

δοῦλ⊕ ἐπίκτητος γενόμεν, καὶ σώματι πηρὸς
καὶ πενίη ἴσος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

Sic sonat latinè

Seruus Epictetus fueram, qui corpore mancus,
Pauperie pressus, carus eram superis.

Hæc nimirum est natura.) A natura rerum argu-
mentatur efficacissime.

Mysticus ille vates.) Esaiam putat. nã apud hunc
quinguesimo tertio capite, id de C H R I S T O legi-
tur oraculum.

Quod olim Rom. princ. frus. aff.) Neq; enim quis
quã ex Cæsarū catalogo totius orbis imperiū tenuit.

Et inane sophos det.) Sic dixit inane sophos neu-
tro genere, quemadmodum Martialis grande sophos
illo versu,

Quod tã grande sophos, clamet tibi turba togata.

Et alibi,

Audieris cum grande sophos. hoc est inanem sapien-
tiam, & inanẽ de illorū sapientia vulgariū opinionẽ.

Ille qui dixit, quib. di. n. erat m.) Paulū intelligit.
nam is ad Hebræos huiusmodi verbis vtitur, si modo
ea epistola Pauli est. nam dubitant docti.

Miro illo elogio.) Id est testificatione.

Inter natos mulierū.) Verba C H R I S T I de Io-
hanna baptista, Matthæi vndecimo.

Quis non Cræsus.) Cræsus Lydorū rex fuit opu-
lētissimus. Hæc pro ditissimo ponitur. Sic mox Aristotē-
teles pro quouis in humanis disciplinis quãlibet insi-
gniter docto.

Grani sinapis.) est id apud Lucam capite x i i i.
 ἐκ διαμέτρου.) Hoc est, ex diametro. Prouerbiū
 est de rebus admodum inter se distantibus. Nā apud
 Geometras, oppositio perpendicularis absolutissima
 est. Lege Erasmi Chiliadas.

Martinus.) Huius vitam elegātissime descripsit
 Seuerus Sulpitius.

Humilitate sublimes.) Quā eleganter hæc iun-
 git contraria? Certè non posset melius ipse Cicero.

In arboribus flores.) Confirmatio septuplex præ-
 cedentis argumenti à rerum natura desumpti.

Adam è limo.) Hæc omnia habētur primis Ge-
 neseos capitibus.

Lot incoestum.) Describitur is Geneseos x i x.

Dauid adulterium.) De hoc i i. Regum x i.

Et in senis frig.) Inuenies hanc historiam tertio
 regnorum primo capite.

Osee fornicariū matr.) De hoc, Osee primo.

Ἰλιάδα κακῶν.) Hoc est, Iliadem malorum. Ada-
 gium est, dici solitum de maximis calamitatibus. Nā
 quod mali genus in Iliade Homerica non commemo-
 ratur? Vide Erasmi Chiliadas.

Pedū.) baculū pastoralē. Verg. At tu fume pedū.

ἐκ ποδὸς ἐς κεφαλὴν.) Hoc est, à pede ad caput.
 Verba sunt, nisi memoria fallit, in Aristophanica Plu-
 to mulieris ad Caryonem seruum.

πανοπλία.) Hoc est, totam ac vniuersam ar-
 maturam.

Comœdiam fuisse iudic.) Nam in hac vilissimus
 sæpe nebulo diuitis ac probi viri sustinet personam.

Serapiones ac Paulos esse ducat.) Fuerunt hi viri
 sanctissimi diuo Hieronymo celebrati.

Balatrones.) Notat intēperātix quendā Balatro

IN SILENOS ALCIBIADIS

nem Horat. Ab hoc igitur balatrones dicuntur qui voluptatibus beluinis libidine videlicet & gula capiuntur.

ἄνθρακας τὸν θησαυρόν.) Hoc est, carbones thesaurum. Prouerbiū est de his qui spe sua frustrantur, sperantes magnum quid se reperturos, tum verò nugas offendunt. Lege Erasmus in Chiliadibus.

Circes veneficijs.) Fabula Circes, vel pueris ē triuiali ludo notissima est. idcirco non hic referenda.

Sic enī vocat Aristot.) Latenter significat Ethnicū Aristotelē hoc ethnicis scripsisse, sed parū philosophice, tantū abest, vt Christianē. Præstitisset nō appellare bona, ne vulgus boni vocabulo præceps ad hæc perphas & nephas acquirenda adduceretur. Quam sumus non germanē Christiani, qui CHRISTI decreto philosophi parum sancti dogma anteponimus.

Imaginibus caret.) Imagines vocantur insignia gentilitia, quæ nobiles, & natalibus restituti, in atrijs suis olim depingebant, qui mos etiamnum obseruatur.

Si iuxta Paulum.) De hoc ad Romanos septimo capite leges, & alijs capitibus. Sed & in reliquis epist.

Horū ὡσπερ τῶν μεγατέων οὐδ' εἰς λόγος.) Id est horū perinde vt Megarensiū nullus respectus. prouerbiū est olim dici solitum in vehementer despectos, Cuius originem in Chiliadibus Erasmicis leges.

Peculator.) Peculari & depeculari, furtim subtrahere significat quippiam reipublicæ aut principi.

Capital.) Capitale & capital, est quod capitis poenam meretur.

Quem CHRISTVS ip. maior voc.) Nā quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? verba CHRISTI, Lucæ XXI.

Paulus blasphemiā vocat.) Ad Romanos secūdo. Nomen enim dei per vos blasphematur inter gentes.

Pro gladio spirit.) De hoc Lucæ xxii. Vide Erasmi Annotationes, quas in nouum instrumentū scripsit. nam eo loco Nicolaū Lyranū insigniter delirantem taxat. Quod & hic facit, sed illic multo copiosius.

Quors. hæc tā put. tēd.) Hemistichiū Horatianū.

Cuiusmodi Plato fa. in s. Rep. custodes.) Plato cū custodū sit prospicere, philosophos hos esse vult. præterea veridicos, liberales, tēperatos, fortes, iustos, magnanimos, mansuetos. In primis ex optimis prognatos parentibus, & diligentissime educatos. Lege sextum Platonis de republica.

ἄγεται καὶ φέρεται.) Hoc est, ducitur & fertur.

Apud Græcos, præsertim historicos, crebra loquendi formula, cum quis alieno arbitrio tractatur, nimirum violentè, id quod in bello solet accidere.

In laboribus plurimis.) Hæc leguntur secūda ad Corinthios vndecimo capite.

Scuto fidei.) Primæ ad Thessalonicēsis v capite.

Audi à pontif. princ. proximū.) Hoc est à CHRIS-
STO Petrum.

Argentum & aurum.) Actorum, seu melius gestorum Apostolicorum tertio capite.

CHRISTI bonus odor f.) Scriptum est secūda ad Corinthios secundo capite.

Omnia possum.) Ad Philippenses quarto.

Gaudium m. & coro. v.) Ibidem.

Paulus idem tibi depinxit.) Habes id prima ad Timotheum tertio capite.

Angelum dei.) Legitur id Malachiæ secundo.

Paulus segreg.) Ad Romanos in principio.

Vt onerosas abiecit Crates.) Notum est quem admodum Crates ingens auri pondus in mare proiecerit, vt liberius philosophari posset.

Pupim & proram.) Hoc est, summā consilij. pro-
uerbiū est. De hoc plura apud Eras. in Chiliadibus.

Quēremis nat. g.) Iuliū pont. significat. Nam hunc
aiunt nautæ fuisse filium, atque adeò in naue geni-
tum. De qua re extant aliquot argutissima epigram-
mata. Nec desunt qui transmittendis hominibus sti-
pem collegisse perhibeant, sed adolescentem.

Phrygionē.) Vocatur phrygio qui nouit acu pin-
gere. nā huius artis inuētores aiūt Phrygas extitisse.

Candidos mannos.) Manni equi sunt non admo-
dum magni, qui tollutim, id est, Asturconū more gres-
sus glomerant. Sic dicti quasi ad manum mansuefa-
cti. Horat. impositis mannis aruum cælūmque Sabi-
num Non cessat laudare.

Iuxta Paulū.) Est id prima ad Corin. v i i capite.

Parœmiographū.) Id est, scriptorē prouerbiorū.

Ecclesiastes.) hoc est cōcionator. nā ἐκκλησιαστής,
concionari significat. vnde ἐκκλησιαστής cōcionator.

Ebrius Alcibiades.) Nam in symposio, hoc est, cō-
uiuio loqui introducitur, apud Platonem.

πάρεργον) παρέργον vocāt Græci, quod est ex-
tra propositum, quasi præter opus.

ἀπροσδιόνυσον.) Id est, nihil ad Bacchū perti-
nens vocabulum est à Plutarcho nouè compositum,
sed oppidò quàm eleganter. Est autem prouerbium,
Nihil ad Bacchum, in eos competēs qui nihil ad rem
dicunt. Vide Erasimū in Adagio, Nihil ad Bacchum.

EXCVDEBAT ROBERTVS STEPHANVS
PARISIIS, ANNO M. D. XXVII, XII
CALEND. FEBR.